

**İstatistik teşkilâtı hakkında 1/351 numaralı kanun lâyihasile
İstatistik teşkilâtına dair kanun lâyihasının tesrii intacı
hakkında 3/286 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve İktisat,
Dahiliye, Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı 6/309

20 - I - 929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

İstatistik teşkilâtına dair tanzim olunup İcra Vekilleri Heyetinin 16 / I / 1929 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı tasvip edilen kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim kılınmıştır. Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulması rica olunur efendim.

Başvekil
İsmet

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube

Sayı 6/1854

1 - V - 1929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Muhtelif daireler tarafından yapılan istatistiklerin bir an evvel ıslahı muktazi ve gerek bunun gerekse tahrir işlerinin hüsnü icrası teşkilâta mütevakıf bulunduğundan 20 kânunusani 1929 tarihli ve 6/309 numaralı tezkere ile takdim olunan İstatistik teşkilâtı hakkındaki kanun lâyihasının Büyük Meclisin bu devrei içtimaiyesinde tetkik ve kabulüne müsaade buyrulmasını arz ve rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

İstatistik teşkilâtı kanun lâyihasının esbabı mucibesi

Muhtelif teşkilât ve devair tarafından yapılmakta olan istatistikler hakkında dairemizce icra edilen tetkikat bunların sureti umumiyede, idari istatistikler için elzem olan asri teknik şeraitini haiz olmadıklarını göstermiştir. Gerçi yapılan istatistiklerin bilaistisna hepsi fena ve tamamen gayri kabili istifade bir halde değildirlir. Hatta bunlar arasında şimendifer istatistikleri gibi pek mükemmel olanları da vardır. Fakat heyeti umumiyesi itibarile bu vesaiki adediyeinin anasırı mürekkebesi arasında nesakı in'izam olmadığı gibi, tarzı tanzimleri de ekseriya zirdeki nevakısı havi bulunmaktadır;

1 — Umumiyetle istatistik cetvelleri çok karışık ve vuzuhtan kaybedecek derecede fazla mufassaldır.

2 — Bu cetvelleri tertip eden devair hitap ettikleri madun teşkilâtın talep ettikleri malumata malik olup olmadığını ve cetvelleri sıhhati matlubé ile doldurup doldurmayacaklarını düşünmemektedirler.

3 — İstatistik cetvellerinin ihtiva ettikleri sualler hususunda da bir fikri takip ekseriyetle mefkut bulunmaktadır. Her defasında talep edilen malûmatın nevi ve mahiyeti tebdil edildiği gibi şekli irae ve tespiti de değiştirilmektedir. Bundan maada istenilen malûmatın zaman itibarile tasnifi de tamamen intizamsızdır. Meselâ, aynı malûmat bir defasında dört aylık için diğer defa sekiz ay için cem olunmaktadır. İşbu esbeba binaen eide edilen netayicin seneden seneye yekdiğerile mukayeseleri imkânsız bulunmakta ve istatistikler bu suretle faydelerinin mühim bir kısmını kaybelemektedirler.

4 — Çok defa da elde edilen istatistikler doğruluklarına emniyet edilmediği veya doğru olmadıkları katiyen bilindiği ve yahut tam olmadıkları için neşredilmemektedirler. Halbuki istatistiklerin neşr ve tabı halkın istifadesi ve hidemâti umumiyenin seyrini takip edenler için mühim olduğu kadar istatistik mesaisinin tekemmülü ve halk tarafından mürakabesi itibarile de mühimdir. Bu neşriyat istatistikçileri sadece devairin göze çarpmıyan sahasında değil umum muvacehesinde daha kuvvetle çalışmaya sevkedir.

5 — muhtelif teşkilât tarafından yapılan istatistikler arasında mütabakat mevcut değildir. Aynı nevi malûmat aynı zamanda bir çok taraflardan talebedilmektedir.

Meselâ sanayi hakkındaki malûmat aynı zamanda ticaret vekâleti, ticaret odaları ve tahriri sanayi münasebetile de dairemiz târafından istenmiştir. Keza liman harekâtına ait istatistikler aynı zamanda gümrükler, ticareti bahriye müdüriyetleri ve İstanbulda ticaret odası tarafından cemedildiği halde bunlar arasında bir mütabakat bulunmaya imkân yoktur.

6 - Hesap işlerinde erkâmı tahlilde haizi rusuh ve ihtisas memurininin mefkûdiyeti, neşr edilen istatistiklerde görülen cem, mütabakat ve tefhik hatalarının ehemmiyet ve tesirini arttırmaktadır. Bilhassa erkâm tablolarından istintac edilecek tahlilî tetkikatın yokluğu pek bariz surette göze çarpıyor. Bu vaziyetin şüphesiz ve bilhassa meslekte yetişme istatistikçilerin yokluğundan mütevellit olduğu aşikârdır.

Mahzurları, bilhassa hükûmet ricalî tarafından hissedilen bu şayaniteessür vaziyete çare olmak üzere şimdiye kadar bazı tedabir ittihaz edilmişti bilhassa 26 nisan 926 tarihli kararnamede mukarrer salâhiyetlerle ihdas edilen istatistik umum müdürlüğü, resmî istatistiklerin islah ve ihyası için atılan ilk adımdır.

Bunu müteakip dairenin hususî bütçeli umum müdürlük haline tahvili ve istatistik tanzimi hususunda memurin ve eşhasın daireye karşı vecaibini takviye etmiştir.

Fakat Umum Müdürlüğün daha müessir bir şekilde çalışmasını temin için istatistik hususundaki siltasım kanunî hükümlerle teyit etmek ve vesaiti faaliyeti vazıhan tayin eylemek lâzımdır. İşte İcra Vekilleri Heyeti Celilesinin nazarıtasvibine arz edilen melfuf kanun lâyihası bu gayeyi temin maksadile hazırlanmıştır. Lâyiha heyeti umumiyesi itibarile anifen bahsedilen kararname ahkâmını kanun haline kalbetmek ve dairenin vazaif ve salâhiyetlerini daha ziyade tazvih eylemektedir. İstatistik Umum Müdürlüğü vazifesi sadece istatistiklerin mühim bir kısmını bizzat yaptırmaktan ibaret kalmamalı, aynı zamanda gayri kâfi şeraitte bulunan veya mükerrer olarak yapılan istatistiklerin neşrine mani olabilmeli, ve bilûmum Devlet istatistikleri mesaisini mütemadi bir mürakabaya tabi tutabilmelidir. Hulâsa lâyiha istatistik teşkilât ve mesaisinin merkezleştirilmesini hedef ittihaz etmiştir.

Bu hedef için noktai hareketi de istatistikin hususî bir teknik işi olması ve bu teknik de ancak bir şubeifende haizi ihtisas memurin elinde semere verebileceği kanaati ilmiyesidir.

Her memlekette merkezî istatistik teşkilâtının vazifesi memlekete ait her neve istatistikleri yapmak veya murakaba etmektir. Bu vazife daima ve mutlaka en mütekâmil usullere tevfiikan

mihanikî vesait ile çalışan haizi ihtisas muhasiplere, mürakıplara, resamlara tevdi edilir ve hesap tadat, tasnif işleri makinelerle yapılır. Bu tekâmül teşkilât ve vesaitin ayrı ayrı her daire için temini müşkül olması da merkezîyet sisteminin tercihi saik olan ahvaldendir.

İstatistik mesaisinin merkezileştirilmesi sistemi istatistiklerin salâhiyettar kimseler tarafından en ilmi ve en emin usullerle yapılmasını temin eder, halbuki her daire istatistiğini kendi vesaitile yaptığı zaman bu cihet kabili temin değildir. Çünkü devairde istatistik şube müdürlerinin ve gerek memurlarının intihabı ekseriya kadrosuzdur ki memurunun terfiini veya becayişini icap ettiren usul ve tesadüfata bağlı kalmaktadır.

Vekâletlerde hidematı umumiyenin mühim bir kısmını teşkil eden istatistik işleri ekseriya ikinci derecede, ve bu iş için hiç hazırlanmamış memurun tarafından, dikkatsiz, hevessiz ve isteksiz bir surette yapılmaktadır.

Bu esbaba binaen lâyiha, Türkiyede istatistik işlerinin İstatistik Umum Müdürlüğünün siltası altında tedricî ve müterakkî bir surette merkezileştirilmesini hazırlamaktadır.

Merkezîyet sisteminde birden tesise imkân yoktur. Çünkü bir çok vekâletlerin salâhiyet vezaifile atıyen tearuz etmek ve tedricî surette değişmesi mümkün ve muvafık olan bir çok an'anelerin ve itiyatları bozması, kırması ihtimali vardır. Aynı zamanda merkezîyetin kâmil ve tam bir surette vücuda getirilmesi geniş bir binaya ve derhal bir çok memura ihtiyaç hiss ettirecektir.

Bunlarda, henüz arz olunmayan yüksek bir masraf doğuracaktır. Esasen merkezîyetin unsuru aslisi olacak olan memurları derhal bulmak imkânsızdır. Bunları tedricen yetiştirmek mecburiyetindeyiz. Bu mülâhazalara binaendir ki lâyiha merkezîyet sisteminin tesisini merhalelere ayırmıştır. Umum müdürlük teşkilâtını parça parça ve muvaffakiyetten emin oldukça yapacaktır.

Şunu da ilave etmek isteriz ki hattâ merkezîyet sistemi bütün kuvvet ve şumulile teessüs etse bile bilâtefrik bütün istatistiklerin kendisi tarafından tanzimine şamil olmayacaktır. bazı hususî mahiyette istatistikler vardır ki bunlar yine devairi aidesi tarafından yapılacaklardır.

Bu istatistikler, hususî bir tarzı tertip etmiyen ve devairin tamamen dahilî faaliyetine ait bulunan istatistiklerdir. Bu kabil vesai ki ihσαιe ancak bir teşkilâtın mürakabesi için muhasebe veya sair kuyuttan istihracen telfik olunan malûmattır. Şimendiferler, bankalar ve hapisaneler istatistikleri gibi bazı nevi istatistikler de vardır ki bunların tanzimi bir istatistikci bilgisinden başka hususî bilgilere ihtiyaç messettirir. Adliye istatistikleri ile bazı iktisadî istatistikler bu kabildendir buna mukabil merkezîyet usulüne tevafuk eden istatistiklerin tanziminde ihσαι bilgi ve şartı aslî olduğu gibi bu sahada geniş ve kuvvetli bir kültür ilede mücehhez olmak lâzımdır. Halbuki bu rusuh ve vukuf istatistiğın anasırı asliyesini ellerinde bulunduran idare memurlarında aramak ve bulmak kabil değildir.

Tahrir nüfuslar gibi bir ehemmiyeti umumiye arz eden istatistiklerle birlikte bu meyana zirâî, sınaî istatistikler, ticaret hariciye, maliye, sıhhiye, sigorta, mesai ve Muaveneti İctimaiye istatistikleri dahil olurlar. Umum müdürlük istatistiğın merkezleştirilmesi etrafındaki işlerine bu noktadan başlayacaktır.

Diğer cihetten, lâyihada, devairi Devlet istatistiklerinin yegâne bir merkezi idaresi şeklinde murakaba ve nezaret vazifesile muvazzaf gösterilmiştir. Zikredilen gösterilen salâhiyetler bu gayeyi temine matuf bulunmaktadır. İstihsal istihdaf edilen gaye, mevcut istatistiklerde dairenin muvafakati olmadan bir gûna tadilat yapılmaması ve kendi işinin fena görüldüğü usullerin tadilini talep edebilmesidir.

Usullerde vahdet, yeknasak ve tekâmül temini, mükerrer mesaiye meydan verilmemesi için yegâne çare bundan ibarettir. Mükerreren görülmüşürki bir idare veya vekâlet madun teşkilâtından bu mevzua dair lâalettayin bir malûmat ister. Bu malûmatın cemi negibi istatistik mesaisine ihtiyaç göstereceğini ve teşkilâtın bu malûmata malik olup olmadığı düşünmez ve neticeden gayri kabiliistifade karışık cetvellerle karşılaşır.

Bu suretle zaman ve para israfını mucip olan kıymetsiz ve tab ve neşirleri istatistiğe karşı ademiitimat tavsiye eden ahvale müessir surette müdahale edilmek lâzımdır. Bir fransız recülü

hükümetinin (istatistik bilinmeyen şeyi tanzih etmek sanatıdır) sözü anifularz vaziyetteki istatistikleri telmihan söylemiştir.

Lâyihamın ikinci kısmı merkezî İstatistik Umum Müdürlüğünün teşkilâtına aittir. Lâyihada bu teşkilâtın yalnız ana hatları vardır. Bu bapta tafsilâta girilmemesinin sebebi, bu teşkilâtın şekil ve evsafının şimdiye kadar tayinde zaruret görülmemesinden aynı zamanda bir kanunla şimdiden tespit edilmesinden isabet gösterilmemesi mülâhazasından mütevellittir.

Unum müdürlüğün istikbalde her bir şeyin başında haizi ihtisas bir müdür bulunan (tahriri nüfuslar ve ahvali nüfus), (malî ve iktisadî istatistikler), (ziraî istatistikler), (içtimaî istatistikler) gibi muhtelif şubelere ayrılacaktır.

Lâyiha bundan maada umum müdürlüğün sair teşkilâtı idariye ile olan irtibatında mevzu-bahs etmiştir. Dairenin Başvekâleti Celileye merbutiyeti kendisini daha muhtar kılmakta ve sair teşkilâtın tesirinden âzade bulundurmaktadır. Bununla beraber kendi sahasına ait siltasının teyidi ve sair teşkilâtın muayyen hudut ve şerait dahilinde teşriki mesaisi müfit görülmüştür. Lâyiha icrası İcra Vekilleri Heyeti kararına muallak iki mühim noktayı da havidir Bunlardan birincisi, bilhassa tahrirler gibi mühim istatistikler hakkında beyam mütaleaya davet edilmek üzere istisnaî bir istatistik komisyonunun teşkilidir.

Ve ikinci nokta, istatistikçi yetiştirmek üzere umum müdürlük tarafından nazari ve amelî istatistik kursları küşadıdır. Bu gayeyi teminen Avrupaya genç memurlar veya talebe göndermek kabildir. Fakat bu husus için daire bütçesine tahsisat koymağı derpiş ettiğimiz cihetle bu husus alâkadar vekillerle Başvekâleti Celilenin bir sureti tesviye bulması şayamarzudur. Bununla beraber bir kısım memurlara kısa bir zamanda istatistik hakkında kâfi malûmat temin için 3 - 6 aylık kurslar küşadı her halde lâzımdır. Bu kurslara vekâletlerin ve vilâyetlerin istatistik hususunda tekâmül etmek isteyen memurları iştirak ettirilerek aynı zamanda dairede ilmî mesaii ihσαιye gösterilmek suretile yetiştirilebilir.

Hulâsa, lâyihada derpiş edilen tedabir, husulpezir olmaları bütçe mülâhazatına ve daire memurlarının inkişafına merbut olan şeraitin şimdiden tespit ve tanzihinden ziyade istikbalen yapılacak hususat hututu umumiyesi itibarile dairei imkâna ithali düşüncesile tertip edilmiş bulunmaktadır.

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Karar № 21

Esas № 1/351

7 - V - 1929

İktisat Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

İstatistik teşkilâtına dair kanun lâyihası ile esbabı mucibesi İstatistik Müdürü Umumisi Müsyü Jakarın huzurile encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Muhtelif teşkilât ve devair tarafından yapılmakta olan istatistikler arasında mutabakat temini ve bunların umumiyetle asrî teknik şeraitini haiz olmaları gayesi ve istatistik hususî bir teknik işi olması hasebile ancak bir şubei fende haizi ihtisas memurun elinde semere verebileceği kanaati ilmiyesile teklif edildiği anlaşılan bu lâyihai kanuniye usullerde vahdet yeknesaklık ve tekâmül temini ve mükerrer mesaiye meydan verilmemesi gibi fevaidi câmi olması itibarile heyeti umumiyesi itibarile Encümenimizce şayam kabul görülmüş ve maddelerin müzakeresine geçilerek 1,3,6,7,8,9,11,13,14,17 inci maddeler aynen veya bazı kelime tadilâtile kabul edilmiştir.

İkinci madde umumî nüfus, ziraat sanayi ve ticaret tahrirleri denilmiştir. Bu tahrirlerin umumî tahrire ait olup umumî kelimesinin yalnız nüfusa ait olmadığını vazihan ifade maksadile umumî kelimesi tahrirden evvel alınarak madde (İstatistik Umum Müdürlüğü hususî kanun

Veya İcra Vekilleri Heyeti kararile icrası emrolunan nüfus, ziraat, sanayi ve ticaret umumî tahrirlerini ihzar eder... v. s.) şeklinde yazılmıştır.

Dördüncü madde doğum, ölüm, evlenmeden sonra boşanma kelimesi de ilâve olunarak ve bazı kelime tadilâtile (Nüfus hareketleri istatistikleri doğum, ölüm, evlenme, boşanma, muhaceret, nüfus idareleri İskân Umum Müdürlüğü ve hali medenî memurlarının da birlikte çalışmalarile İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve neşredilir.) şeklinde kabul edilmiştir.

Beşinci madde (İstatistik Müdürlüğünün teklifi üzerine bir vekâlet veya umum müdürlüklerden birisi tarafından yapılmakta olan istatistiklerin tanziminin İstatistik Umum Müdürlüğüne emir ve havalesine İcra Vekilleri Heyeti salâhiyettardır... V. S.) şeklinde tadilen kabul edilmiştir.

Onuncu madde İstatistik Umum Müdürünün Başvekilin inhası üzerine Reiscumhur tarafından nasp ve tayin edileceği ilâve olunmak ve maddenin sonundaki umum müdürün daireyi hariçte temsil eylemesi istatistik vazaifinin mes'ul şefinin yalnız Başvekile karşı mes'ul olması eşası idarisine mukabil müdürü umuminin Meclise karşı mes'uliyetini ikame eder bir fıkra olduğundan böyle bir fıkranın kanunda mevcudiyeti muvafık görülmiyerek bu kısım tayyedilmiş ve madde (İstatistik Umum Müdürü Başvekilin inhası üzerine Reiscumhur tarafından nasp ve tayin edilir. Umum müdür dairenin faaliyetinden mes'uldür. Dairenin memurlarını idare ve mesaisini tanzim eder.) şeklinde kabul edilmiştir.

On ikinci madde ise (umumî tahrir ve bu gibi mühim istatistikler hakkında mütaleası alınmak üzere umum müdürlükte İcra Vekilleri kararile muhtelif vekâletlerin istatistik hususunda salâhiyettar mümessillerinden mürekkep istişarî istatistik komisyonu teşkil olunur.) şeklinde kabul olunmuştur.

On beşinci maddede yalnız (istatistik vesikaları) yerine (istatistik malûmatını) denüp mütebakisi aynen kabul edilmiştir.

On altıncı maddenin son fıkrası (bilmüzakere) yerine (tevfikane) denilerek Meclisi umu-miler istatistik kaleminin ihdası hakkında İcra Vekilleri Heyetince verilecek karara tevfikane mü-teakip senede kalemin tesis ve idaresine muktazi tahsisatı bütçelerine ilâve ederler.) tarzında kabul edilmiştir.

Bermucibi havale Dahiliye Encümenine tevdi buyrulmak üzere takdim kılındı.

İk. E. R.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza
Burdur	Mardin	Zonguldak	Istanbul	Mersin	Mardin
M. Şeref	A. Rıza	Hüsnü	Hüseyin	Hakkı	Nuri
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	
Denizli	Manisa	Sinop		Yozgat	
E. Arslan	Yaşar	Yusuf Kemal	Daniş	Tahsin	

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Karar № 27

Esas № 1/561

27 - V - 1929

Dahiliye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

İstatistik teşkilâtına dair Başvekâletin 2-1-929 tarih ve 6/309 numaralı tezkeresile mevрут ve Encümenimize muhavvel kanun lâyhiasile esbabı mucibesi ve İktisat Encümeni mazbatası İstatistik Müdürü Umumisi Müsyü Jakar hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Muhtelif devlet teşkilât ve devairi tarafından yapılmakta olan istatistikler arasında mutabakat

temini ve bunların asrî teknik şeraiti haiz bulunmaları ve şimdiye kadar memleketimizde bir mesleki mahsus halinde takarrür edemiyen istatistikçiliğe hususî bir mevcudiyet verilerek bu hizmetin ihşaiyat ilmine vakıf ve haizi rûsuh ve ihtisas uzuvlar tarafından ifası ve bu bapta masruf olacak hidemattan azamî randıman alınması gibi maksatlarla teklif olunduğu anlaşılan ve istatistik usul ve kaidelerinde vahdet ve tekâmül temini ve bu suretle vücade getirilecek ihşai eserlerin ilmî evsâf ve şeraiti cami olması ve binaenaleyh istatistik tanziminde mükerrer mesaiye meydan verilmemesi ve aynı mahiyette bulunan hizmetler için yapılan istatistiklerde aynı kaidelerin tatbiki ve aynı mevzular üzerinde mütevaliyen yapılmakta olan istatistiklerin yekdiğerlerle mukayeseleri imkânının hasıl edilmesi gibi fevaidi haiz bulunduğu görülen lâyihai kanuniye Encümenimizce heyeti umumiyesi itibarile muvafik bulunarak 1,7,8,9,18 inci maddeler hükümetin teklifi ve 2,3,4,5,15,17 inci maddeler İktisat Encümeninin tadilâtı dairesinde aynen kabul olunmuş ve diğerk maddeler de aşağıda gösterilen esbaba binaen bazı tadilât yapılmıştır :

1 — Üç fıkradan ibaret olan 6 ıncı maddenin (A) ve (C) fıkraları aynen kabul olunarak her hangi bir vekâleti kendi ihtisas sahasına ait hususî meselelerin tetkiki için elde bulunması ve Cem ve telfikini lâzım ve faideli gördüğü istatistik malûmatı için umum müdürlüğün mütaleasını almak kayıt ve mecburiyetine tabi tutan (B) fıkrası, vekillerin hukuk ve salâhiyet ve mes'uliyetleri kaidesile kabili telif görülmemiş ve fekat bu cemedilen malûmatın neşri icap eylediği takdirde müdüriyeti umumiyenin muvafakatini tahsil edilmesinde faide mülhaza edilmiş ve fıkra ana göre ıslah olunarak (halen meriyette olan istatistik usullerile cetvellerinde umum müdürlüğün müdahale ve tasvibi olmaksızın hiç bir tadilat yapılmıyacaktır. Her hangi bir vekâlet kendi ihtisas sahasına ait hususî meselelerin tetkiki için bir takım istatistik cemetmek istediği takdirde umum müdürlüğün mütaleasını almağa mecbur değildir. Fakat bu suretle toplanan malûmat bilâhare ancak umum müdürlüğün muvafakatile neşroluna bilir) şeklinde kabul olunmuştur .

2 - İstatistik Umum Müdürünün sureti tayinine dair olan 10 uncu maddeye iktisat encümeninin verdiği şekli muvafiki usul görülmüyerek müdürü umuminin, başvekilin tayini ve Reiscumhurun tasdikile yani bir kararname ile memuriyetinin icra kılınmasını Encümenimiz münasip görmüş ve maddenin son fıkrasındaki (ve dairenin memurlarını idare eder) cümlesini dairenin mesaisini tanzim eder denildikten sonra zait bulmuş ve ana göre maddeyi (İstatistik Umum Müdürü Başvekâletçe tayin ve memuriyeti Reiscumhur tarafından tasdik olunur: Umum müdür dairenin faaliyetinden mes'uldür. Dairenin mesaisini tanzim eder) şeklinde kabul etmiştir .

3 - Umum müdürün istatistiklerin mürakabesi ve istatistik malûmat ve vesikaları istihsal etmek için bilûmum dairelerle doğrudan doğruya muhabere edeceğini gösteren 11 inci maddenin 1 inci fıkrası mevzuatı kanuniyenizle kabili telif görülmüyerek Müdürü Umuminin devairi merkeziye için vekâletler ve vilâyet için de valilerle ve müessesat ile de mütlak olarak doğrudan doğruya muhabere etmesi esasını derpiş etmiş ve maddenin birinci fıkrasını ana göre tadil ederek (umum müdür istatistiklerin mürakabesi ile tanzimine muktazi malûmat ve vesikaları istihsal için bilûmum vekâletler, vilâyetler ve müesseselerle doğrudan doğruya muhabere eder) şeklinde kabul etmiştir .

4 - Umumî tahrir ve bu gibi mühim istatistikler hakkında mütaleası alınmak üzere muhtelif vekâletlerin bu hususta sahibi vukuf ve salâhiyettar mümessillerinden mürekkep olarak (istişarî istatistik komisyonu) teşkil olunacağına dair olan 12 inci maddesindeki (komisyon) kelimesi Müsyü Jakarın bu gibi kıymet ve ehemmiyeti haiz istatistiklerin taaddüt etmesi dolayisile bir komisyonun bu vazifeyi ifa edemeyeceğinden bahisle komisyonlarında taaddüt ettirilmesi hakkındaki mütaleası nazarı dikkate alınarak bu kelime cemi olarak istimal ile (komisyonlar) şeklinde kabul edilmiştir .

5 — İstatistik Umum Müdürlüğünce talep olunacak malûmatın bilûmum vekâletler ve umum müdürlükler tarafından verilmesi mecburiyetini tahmil eden 13 üncü maddeye memleketin

emniyet ve huzur ve sükununu temin ile mükellef olmak gibi ifa eylediği vazifenin ehemmiyet ve nezaketi itibarile Emniyeti Umumiye Müdürlüğünden talep olunacak malûmatın Dahiliye Vekilinin muvafakatile ita olunması muvafık maslahat görüldüğünden ona göre son bir fıkra ilâve olunmuş ve madde (... Büyük Erkâm Harbiye Reisi tespit eder. Emniyeti Umumiye Müdürlüğünden talep olunacak malûmatın itası Dahiliye Vekilinin muvafakatine bağlıdır) şeklinde kabul olunmuştur .

6 — Umum Müdürlüğün lüzum göreceği istatistiklerin tanzimi için alâkadar vekâletlerin muvafakatile bu bapta alâkadar memurların yardımını talep edeceğine dair olan 14 üncü maddenin, bu nevi istatistiklerin tanzimi İcra Vekilleri Heyetince takarrür etmiş ise alâkadar vekâletlerde bu bapta vazifedar olacaklarından bu işle meşgul memurların ifayı hizmet eylemeleri tabii bulunduğu cihetle bunu ifadeden ibaret olan son fıkrasına lüzum görülmemiş ve tayye-dilmiştir.

7 — İstatistik teşkilâtının mülhakata da teşmiline ve vilâyetlerde istatistik kalemleri tesisine dair olan 16 ıncı madde esas itibarile muvafık görülmüş isede Devlet hidamati umumiyesinden madut bir vazifeyi ifa edecek olan istatistik kalemlerinin mesarifinin vilâyet idarei mahalliyeleri bütçelerinden tesviyesini münasip görmiyerek umumî Devlet bütçesinden tediyesi lâzım geleceği kanaatında bulunan encümenimiz maddeyi ona göre ıslah ve tadil ederek (İcra Vekilleri Heyeti vilâyet merkezlerinde istatistik kalemleri tesisine karar verebilir) şeklinde kabul etmiştir.

8 — Bu kanunun icrasile bütün vekâletler alâkadar olduklarından on dokuzuncu madde ona göre tadil edilmiş ve (bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur) şeklinde kabul olunmuştur.

Bermucibi havale Maliye Encümenine tevdi buyrulmak üzere Makamı Riyaseti Celileye takdim kılınır.

Da. En. R.	R. V.	Bu M. M.	Âza	Âza	Âza	Âza
Tekirdağı	Adana	Balıkesir		Eskişehir	Gireson	Kars
<i>Cemil</i>	<i>Hilmi</i>	<i>Fahrettin</i>	<i>Nevzat</i>	<i>Sait</i>	<i>Hacim</i>	<i>B. Tali</i>
Âza	Âza					
	Ankara					
<i>Rifat</i>	<i>Talat</i>					

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Karar № 6

Esas № 1/351

27 - XI - 1929

Maliye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

İstatistik Müdüriyeti Umumiyesinin teşkilât ve vazifine dair Başvekâletin 2 - 1 - 929 tarih ve 6/309 numaralı tezkeresile gelen kanun lâyihası ve İktisat ve Dahiliye Encümenlerinin mazbataları Encümenimize havale buyrulmakla müzakere ve tetkik olundu.

Muhtelif teşkilât ve devair taraflarından yapılmakta olan İstatistikler arasında vahdet ve mutabakat temini ve bunların asrî teknik şeraitini haiz olmaları için sahibi ihtisas memurlar tarafından bir noktadan tedvirindeki faideye dair İktisat ve Dahiliye Encümenlerinden serdedilen mütaleaya Encümenimiz dahi iştirak etmiştir.

Mezkûr lâyihanın tetkikine başlamazdan evvel, evvelce mevcut ve mamulübih olup 1 temmuz 927 tarihinde neşrolunan 1153 numaralı İstatistik kanununun işbu lâyihası kanuniye ile birlikte tetkiki ve iki kanunun birleştirilmesi muvafık görülerek olveçhile birleştirilmiştir. Ancak mevcut kanunun üçüncü maddesile İstatistik dairesine verilmiş olan, idareler ve her

nevi cemiyetler ve şirketler ve şahıslar vesikalarının kontrol salâhiyeti, encümenimizce muvafık görülmediği gibi temini maksat için zarurî olmadığından o maddenin lâyhaya dercedilmemesine ekseriyetle karar verilmiştir.

Lâyhayı kanuniyede İstatistik umum müdürlüğünün selâhiyet ve vazifeleri birinci fasılda, teşkilâta mütedair maddesi ikinci fasılda, gösterilmiştir. Halbuki evvel emirde teşkilâtın ve ondan sonra salâhiyet ve vezaifin zikir ve tadat edilmesi tertip noktasından daha muvafık görüldüğünden teşkilât hakkındaki onuncu madde birinci fasla naklonarak birinci faslın serlavhası ona göre tashih olunduktan, ve artık hikmeti vücudu kalmıyan ikinci fasıl serlavhası kaldırıldıktan sonra, lâyiha meddelerinin birer birer müzakere ve tetkikine girişilmiştir.

Madde 1 — Maksadı daha sarîh surette ifade edecek şekle konmuştur.

Madde 2 — Teklifteki onuncu madde olup aynen Dahiliye Encümeninin tanzimi veçhile kabul ve yalnız tedvir kelimesi ilâve olunmuştur.

Madde 3 — Teklifteki ikinci maddede aynen kabul olunmuştur.

Madda 4 — Teklifteki 3 üncü madde olup (içtimai) kelimesinden takyidi bir mana çık - masına mani olmak için (her hangi bir sahada) ifadesi tercih edilmiştir.

Madde 5 - 6 — Teklifteki dördüncü ve beşinci maddeler olup ifade kolayca anlaşılacak surette tanzim edilmiştir.

Madde 7 — Teklifin altıncı maddesinde ki (B) fıkrasına Dahiliye Encümenince serdedilen itiraza mahal kalmamak için o fıkra lağvedilmiş, ve maksadı mahzursuz olarak temin zımında (C) ve (D) fıkraları tanzim ve bazı tertip tashihâtı icra edilmiştir.

Madde 8 — Teklifin yedinci maddesindeki (içtimai faaliyet) tabiri yerine daha şumullü olarak (Hal ve faaliyet) kelimeleri konmuştur.

Madde 9 - 10 — Teklifin sekizinci ve dokuzuncu maddeleri olup aynen kabul edilmiştir.

Madde 11 — İstatistik Umum Müdürlüğünün doğrudan doğruya dairelerle muhabere salâhiyeti; istatistiklerin mürakabesile tanzimine muktazi malûmatın istihsaline münhasır olduğundan Dahiliye Encümeninin endişesi Encümenimizce varit görülmiyerek birinci fıkra hükûmetin teklifi ve iktisat Encümeninin tasvibi veçhile kabul edilmiş ve maddenin ikinci fıkrasına (İstatistik terekkiyatının takibi gibi maksatlarla) kelimeleri ilâve edilmiştir.

Madde 12 — Teşkili teklif edilen komisyonların, işleri haddinden ziyade uzatmasından ve memurinden olan âzanın vazifei asliyelerlerinin haleldar olmasından endişe eden Encümenimiz işbu maddeyi hükûmet mümessilinin de muvafakatile yeniden tanzim etmiştir.

Madde 13 - 14 — Elyevm mer'î olan kanunun ikinci ve beşinci maddelerindeki hükümleri de ihtiva etmek üzere tevhidten tanzim edilmiştir.

Madde 15 — Dahiliye Encümenince işbu maddenin ikinci fıkrası tayyedilmiş isede encümenimiz, Hükûmetin teklifi ve İktisat Encümeninin tasvibi veçhile, mezkûr fıkrayı tadilen ipka etmiştir.

Madde 16 - 17 — Mevcut istatistik kanununun dördüncü ve altıncı maddeleri cüzî tadilâtla nakledilmiştir.

Madde 18 - 19 — Teklifteki on altıncı ve on yedinci maddeler olup aynen kabul edilmiştir.

Madde 20 - 21 — Mer'î istatistik kanununun yedinci ve sekizinci maddeleri aynen nakledilmiştir.

Madde 22 - 25 — Haziran 1927 tarih ve 1153 numaralı mevcut istatistik kanunu işbu

lâyihai kanuniye ile birleştirildiğinden mezkûr kanun ahkâmının mülga olduğu zikredilmiştir.

Madde 23 — Madde aynen ipka edilmiştir.

Madde 24 — Dahiliye Encümeninin tadili veçhile kabul edilmiştir.

Havale mucibince işbu esbabı mücibe lâyihası ve merbutatı takımıyle Bütçe Encümenine tevdi kılındı.

Ma. En. Reisi	M. M.	Kâ	Âza	Âza	Âza
<i>Ali Rana</i>	<i>Hasan</i>	<i>A. Hilmi</i>	<i>M. Nedim</i>	<i>Fuat</i>	<i>Reşit Saffet</i>

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

M. № 31

Esas № 1/351

15-I-1930

Bütçe Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

İstatistik Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifelerine dair olup Başvekâletin 2 - I - 1929 tarih ve 6/909 numaralı tezkeresile gelen kanun lâyihası İktisat, Dahiliye ve Maliye Encümenleri mazbatalarile birlikte İstatistik Umum Müdürlüğü Muavini Celâl Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Muhtelif teşkiller tarafından yapılmakta olan istatistikler arasında ahenk ve vahdet temini istatistik işlerinin teknik şartlara uygun olarak icra ve mürakabesi maksadile teklif olunan bu lâyihayi Encümenimiz dahi esas itibarile kabule şayan görmüştür.

1 temmuz 1927 tarihinde neşrolunan 1153 numaralı istatistik kanununun bu lâyiha ile birlikte tetkik edilerek bu suretle aynı mevzuların bir kanun içinde toplanması lüzumuna iştirak olunmuş ve bu itibarla Maliye Encümeninin kabul ettiği şekil, müzakereye esas tutulmuştur.

Madde 1 — Şeklen tadil edilmiştir.

Madde 2 — Bu madde İstatistik Umum Müdürlüğünün teşkilâtına taallük etmekte olup halbuki Başvekâletçe bir teşkilât kanunu ihzar edilmekte olduğu ve bu kanuna İstatistik Umum Müdürlüğü teşkilâtının da ithali mukarrer bulunduğu cihetle lâyihadan bu maddenin çıkarılması dairesi tarafından teklif olunmuş ve encümence de muvafakat edilerek madde tayyedilmiştir.

Madde 3 — Şekle ait bazı tadilâtlarla ikinci madde olarak kabul olunmuştur.

Madde 4 — Bir vekâletin ihtisası sahasına giren işlere ait istatistik tutulmak icap ettiği takdirde o vekâletin muvafakatini almakla iktifa edilebileceği ve muvafakat alınmadığı takdirde keyfiyet zaten İcra Vekilleri Heyetine gideceği cihetle buna göre madde tadil ve üçüncü madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 5 — Şekle ait bazı tadilâtlarla dördüncü madde olarak kabul olunmuştur.

Madde 6 — Vekâletler veya Umum Müdürlükler tarafından yapılmakta olan her hangi bir istatistiğin İstatistik Umum Müdürlüğüne havalesinde mevcut teşkilâtının da nakli tabii görülmüş ve ancak bu nakil keyfiyetinde teşkilâtın aynen muhafaza olunacağı manası çıkmamak için maddeye (aynen veya tadilen) kaydı ilâve olunmuş ve beşinci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 7 — Bu madde de İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından yapılmayan istatistiklerin ve mürakabesinin ne yolda yapılacağı zikredilmektedir. Mutlak ifade edildiği takdirde hususî şahısların ve şirketlerin de aynı kayıt altına gireceği ve bu ise mavafık ve mutasavver olmadığı

cihetle madde hükmünün Devlet daireleriyle hususî idare ve belediyelere ve bunlara bağı diğer müesseselere hasrı muvafık görülmüş ve (D,C) fıkralarındaki hükümler de ilâve edilmek suretile maddenin bu kısımları yeniden yazılarak altıncı madde olarak kabul olunmuştur.

Maddenin diğer fıkralarındaki hükümlere gelince: bunlardan (A,B) fıkralarındaki hükümler muvakkat mahiyette olmak itibarile bu hükümler lâyihamın sonuna muvakkat bir madde halinde ilâve olunmuştur.

(E) fıkrasındaki hükümler ise istatistik feninin icabatına taallük etmek itibarile esasen İstatistik Umum Müdürlüğünün vazifeleri arasında bulunacağından lâyihada zikrine lüzum görülmemiştir.

(F) fıkrasının hükmü Umum Müdürlüğün bir salâhiyetini göstermek itibarile bunun da ayrı bir madde ile temini tercih edilmiş ve bu hüküm lâyihaya yedinci madde olarak ithal edilmiştir

Madde 8 — İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından istenilen istatistik malûmatının muayyen şekil ve mühlet dairesinde umum müdürlüğe verilmesi mecburiyeti onikinci madde ile temin edilmiş olduğundan maddenin bu cihete ait ikinci fıkrası tayyedilmiştir.

Madde 9 — Bu maddenin hükmü, münasebeti itibarile onuncu madde ile birleştirilmiş ve madde tayyolunmuştur.

Madde 10 — Şeklen tadil ile dokuzuncu madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 11 — Ecnebilerle muhaberenin nezaketi düşünülerek hükmün (münhasıran) kaydile bağlanması ve buraya aynı mahiyette olan (umumî beyanat keyfiyetinin de konulması lüzumlu görülmüştür. Yukarıda arzolunduğu üzere neşir keyfiyeti dahi bu maddeye ilâve edilerek onuncu madde tespit edilmiştir.

Madde 12 — Umumî tahrirler ile büyük anketlerde alâkadar dairelerin mümessillerinden mürekkep bir heyetin mütaleasını almak için kat'i bir hükmü ihtiyâç olduğundan maddenin sonundaki (alınabilir) tabiri yerine (alınır) tabiri konulmuş ve on birinci madde olarak kabul olunmuştur.

Madde 13 — Vekâletler ile umum müdürlüklere ait olan bu madde hükmü altıncı maddede yazılı olan daire ve müesseselere dahi teşmil olunmuş ve bu esas dahilinde şekle ait bazı tadilâtle onikinci madde olarak kabul olunmuştur.

Madde 14 — Bu madde hükmü Encümenimizin onikinci maddesi hükmünden hariç kalan şirketlerle her nevi müesseselere ve bilûmun şahıslara hasrolunmuştur. İstatistik Umum Müdürlüğünün talep edeceği istatistik malûmat ve vesikalarını sahilî olarak vermek mecburiyetinin her şahsa teşmili kabul olunmakla beraber Maliye Encümeninin de mülâhazası veçhile, bunun iş icabı mahrem kalması zarurî olan cihetlere de teşmilinde esaslı mahzurlar hasil olacağı şüphesiz görülmüştür. İhsai malûmatın şahıslara taallük eden kısımları diğer umumî menbalara nazaran ikinci derecededir. Buna binaen eski kanunda mevcut olan hükmün kaldırılması hususunda Maliye Encümeninin fikrine iştirak olunmuş ve ancak verilecek malûmatın sıhhatini temin zımında maddeye bir fıkra ilâve edilerek on üçüncü madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 15 — İcra Vekilleri Heyeti kararı aynı zamanda alâkadar vekilin muvafakatını tazammun etmek itibarile maddedeki son fıkra zâit görülmüş ve şeklen tadil ile on dördüncü madde olarak kabul olunmuştur.

Madde 16 — Şekle ait bazı tadilâtle on beşinci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 17 — Bu maddenin birinci fıkrasında zikredilen ferdi ve hususî malûmatın mahremiyeti istihdaf olunmuş bulunduğu ve son fıkradaki (her nevi ticarî ve sınaî malûmat) dahi bu araya girebileceği cihetle son fıkra tayyedilmiş ve ibareyet ait bazı tadilâtle madde onaltıncı olarak kabul edilmiştir.

Madde 18 — İstatistik kalemleri tesis için bütçede tahsisat olmak iktiza edeceğinden ve

tahsisatı konulmak şartile maksadın temini de mümkün bulunacağından bu madde zait görülmüştür.

Madde 19 — Bu madde şeklen tadil ile on yedinci olarak kabul olunmuştur.

Madde 20,21 — Cezaya taallük eden bu iki madde evvelki kanunda aynen mevcut olduğu ve o vakıt Adliye Encümenince bu hükümler kabul edilmiş bulunduğu cihetle hükümler baki kalmak üzere şekli tadillerle iktifa edilmiş ve memleketimizde teşekkül eden ecnebi şirket ve müesseselerin Cümhuriyet kanun ve nizamnamelerine tebaiyyet mecburiyetinde oldukları cihetle yirmi birinci madde metnindeki (yerli ve ecnebi) ibaresi tayyedilerek onsekiz ve ondokuzuncu madde olarak kabul olunmuştur.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Bütçe Encümeni Reisi	Reis Vekili	Mazbata Muharriri	Kâtip	Âza
İstanbul	Bursa	Gaziantep	Giresun	Bordur
<i>Fuat</i>	<i>Muhlis</i>	<i>Remzi</i>	<i>Kâzım</i>	<i>Vahit</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Diyarbakir	Erzurum	Maraş	Sivas	Isparta
<i>Rüştu</i>	<i>H. Aziz</i>	<i>Behçet</i>	<i>Remzi</i>	<i>Mükerrerem</i>

• Hükümetin teklifi

İstatistik teşkilâtı kanun lâyihası

Birinci fasıl

İstatistik Umum Müdürlüğünün
salâhiyet ve vazifeleri

MADDE 1 — Başvekâlete merbut İstatistik-Ümum Müdürlüğü bilûmum devlet istatistik lerinin aşağıdaki muayyen hudut ve şerait dahilinde cemi telifik ve murakabesile muvaz-zaftır.

MADDE 2 — İstatistik-Ümum Müdürlüğü hususî bir kanun veya İcra Vekilleri Heyeti kararile icrası emrolunan umumî nüfus, ziraat, sanayi ve ticaret tahrirlerini ihzar eder. İşbu tahrirlere ait sual varakalarını alâkadar devair ile ittifak ederek tertip, bu hususta Hükümet memurlarile tahrir memurlarına ait talimat nameleri tanzim ve elde edilen neticeleri cem ve neşreyler.

MADDE 3 — Başvekil umum müdürlüğü bütçesinin mûsaadesi nisbetinde memleketin içtimâî hayatının her sahası hakkında istatistik anketleri icrasına memur edebilir. Bu anketler bir vekâletin ihtisas sahasına dahil mesaile müteallik bulunduğu takdirde keyfiyet İcra Vekilleri Heyeti kararına iktiran etmek lâzımdır.

MADDE 4 — Nüfus hareketleri istatistikleri doğum, ölüm, evlenme, muhaceret, nüfus

İktisat Encümeninin tadili

İstatistik teşkilâtı kanunu lâyihası

MADDE 1 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İstatistik Umum Müdürlüğü hususî bir kanun veya İcra Vekilleri Heyeti kararile icrası emrolunan nüfus, ziraat, sanayi ve ticaret umumî tahrirlerini ihzar eder. İşbu tahrirlere ait sual varakalarını alâkadar devair ile ittifak ederek tertip, Bu hususta hükümet memurlarile tahrir memurlarına ait talimatnameleri tanzim ve elde edilen neticeleri cem ve neşreyler.

MADDE 3 — Başvekil umum müdürlüğü bütçesinin mûsaadesi nisbetinde memleketin içtimâî hayatının her hangi bir sahası hakkında istatistik anketleri icrasına memur edebilir. Bu anketler bir vekâletin ihtisas sahasına dahil mesaile müteallik bulunduğu takdirde keyfiyet İcra Vekilleri heyeti kararına iktiran etmek lâzımdır.

MADDE 4 — Nüfus hareketleri istatistikleri doğum, ölüm, evlenme, boşanma, muha-

Dahiliye Encümeninin tadili

İstatistik teşkilâtı kanun lâyihası

Birinci fasıl

İstatistik Umum Müdürlüğünün
salâhiyet ve vazifeleri

MADDE 1 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İstatistik Umum Müdürlüğü hususî bir kanun veya İcra Vekilleri Heyeti kararile icrası emrolunan nüfus, ziraat, sanayi ve ticaret umumî tahrirlerini ihzar eder. İşbu tahrirlere ait sual varakalarının alâkadar devair ile ittifak ederek tertip, bu hususta Hükümet memurlarile tahrir memurlarına ait talimatnameleri tanzim ve elde edilen neticeleri cem ve neşreyler.

MADDE 3 — Başvekil umum müdürlüğü bütçesinin mûsadesi nisbetinde memleketin içtimâî hayatının her hangi bir sahası hakkında istatistik anketleri icrasına memur edebilir. Bu anketler bir vekâletin ihtisas sahasına dahil mesaile müteallik bulunduğu takdirde keyfiyet İcra Vekilleri Heyeti kararına iktiran etmek lâzımdır.

MADDE 4 — Nüfus hareketleri istatistikleri doğum, ölüm, evlenme, boşanma, muhaceret,

Maliye Encümeninin tadili

İstatistik Kanunu lâiyhası

Birinci fasıl

İstatistik Umum Müdürlüğü
teşkilâtı, salâhiyeti ve vazifeleri

MADDE 1 — Bilûmum Devlet istatistiklerinin işbu kanunla muayyen hudut ve şerait dahilinde cemi, telfik ve mürakabesile Başvekâlete merbut İstatistik Umum Müdürlüğü muvazaftır.

MADDE 2 — İstatistik Umum Müdürü, Başvekâlet tarafından nasp ve tayin ve memuriyeti Reiscümhur tarafından tasdik olunur. Umum Müdür dairenin faaliyetinden mes'uldür. Dairenin mesaisini tanzim ve tedvir eder.

MADDE 3 — İstatistik Umum Müdürlüğü hususî bir kanunla veya İcra Vekilleri Heyeti kararile yapılması emrolunan, umumî nüfus, ziraat, sanayi ve ticaret tahrirlerini hazırlar.

Bu tahrirlere ait sual varakalarını, alâkadar dairelerin mütalealarını alarak tertip ve bu hususta Hükümet memurlarile tahrir memurlarına mahsus talimatnameleri tanzim ve elde edilen neticeleri cemi ve neşir eyleyler.

MADDE 4 — Başvekâlet, İstatistik Umum Müdürlüğünü, bütçesinin müsaadesi nisbetinde,

Bütçe Encümeninin tadili

İstatistik Umum Müdürlüğünün salâhiyet ve vazifeleri hakkında kanun lâiyhası

BİRİNCİ MADDE — Devlet İstatistiklerinin bu kanunla muayyen hat ve şartlar dahilinde cemi, telfik ve mürakabesi Başvekâlete bağı İstatistik Umum Müdürlüğüne mevdu dur.

İKİNCİ MADDE — İstatistik Umum Müdürlüğü hususî bir kanunla yapılması emrolunan nüfus, ziraat, sanayi ve ticaret umumî tahrirlerini hazırlar.

Bu tahrirlere ait sual varakalarını, alâkadar dairelerin mütalealarını alarak tertip ve bu hususta Hükümet memurlarile tahrir memurlarına mahsus talimatnameleri tanzim ve elde edilen neticeleri cemi ve neşreyleyler.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Başvekâlet, İstatistik Umum Müdürlüğünü bütçesinin müsaadesi dairesinde her hangi bir sahada istatistik anketleri icrasına memur edebilir. Ancak bu anketler bir vekâletin ihtisası sahasına giren işlere müteallik bulunduğu takdirde bu hususta evvelemirde alâkadar vekâletin muvafakati alınır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Doğum, ölüm, evlenme, boğanma, muhâceret gibi nüfus hare-

idareleri, İskân Umumî Müdürlüğü, ve hali medenî memurlarının saylerinin teşrikile İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve neşredilir.

MADDE 5— Umum müdürlüğün teklifi üzerine, bir vekâlet veya umum müdürlük tarafından yapılmakta olan herhangi bir istatistiğin tanziminin umum müdürlüğe emir ve havalesine İcra Vekilleri Heyeti salâhiyettardır.

Bu suretle umum müdürlük emrine tevdi olunacak teşkilâtın tahsisat ve kadroları müteakip sene bütçesile ait olduğu vekâlet bütçe ve kadrosundan naklen umum müdürlük bütçe ve kadrosuna ithal olunur.

MADDE 6 — Umum müdürlük, kendisi tarafından yapılmıyan sair istatistikleri münhasıran istatistik fennî noktâi nazarından aşağıdaki şekilde murakabe hakkını haizdir.

(A) Her nevi istatistiklerin tanziminde halen meri olan bilumum cetvel ve talimatnameler, tasvip veya tadil edilmek üzere İstatistik Umum Müdürlüğüne tevdi edileceklerdir.

(B) Halen meriyette olan İstatistik usullerile cetvellerinde, umum müdürlüğün müdahale veya tasvibi olmaksızın hiç bir tadilât yapılamıyacaktır. Her hangi bir Vekâlet kendi ihtisas sahasına ait hususî mes'elelerin tetkiki için müstacelen bir takım yeni İstatistik malûmatı cemetmek istediği takdirde cevap için bir vade tayin ile umum müdürlüğün mütaleasını talep eyleyecektir. Bu vade üç günden az olamaz.

ceret, nüfus idareleri, iskân umum müdürlüğü ve hali medenî memurlarının da birlikte çalışmalarile İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve neşredilir.

MADDE 5 — İstatistik Umum Müdürlüğünün teklifi üzerine bir vekâlet veya umum müdürlüklerden birisi tarafından yapılmakta olan istatistiklerin tanziminin İstatistik Umum Müdürlüğünce emir ve havalesine İcra Vekilleri Heyeti salâhiyettardır. Bu suretle umum müdürlük emrine tevdi olunacak teşkilâtın tahsisat ve kadroları müteakip sene bütçesile ait olduğu vekâlet bütçe ve kadrosundan naklen umum müdürlük bütçe ve kadrosuna ithal olunur.

MADDE 6 — Aynen kabul edilmiştir.

nüfus idareleri, İskân Umumî Müdürlüğü ve hali medenî memurlarının da birlikte çalışmalarile İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve neşredilir.

MADDE 5 — İstatistik Umum Müdürlüğünün teklifi üzerine bir vekâlet veya umum müdürlüklerden birisi tarafından yapılmakta olan istatistiklerin tanziminin istatistik Umum Müdürlüğünce emir ve havalesine İcra Vekilleri Heyeti salâhiyettardır. Bu suretle Umum Müdürlük emrine tevdi olunacak teşkilâtın tahsisat ve kadroları müteakip sene bütçesile ait olduğu vekâlet bütçe ve kadrosundan naklen umum müdürlük bütçe ve kadrosuna ithal olunur.

MADDE 6 — Umum müdürlük, kendisi tarafından yapılmıyan sair istatistikleri de münhasıran istatistik fennî noktâi nazarından aşağıdaki şekilde murakabe hakkını haizdir:

A - Aynen kabul edilmiştir.

B - Halen meriyette olan istatistik usullerile cetvellerinde umum müdürlüğün mütalea ve tasvibi olmaksızın hiç bir tadilât yapılmıyacaktır. Her hangi bir vekâlet kendi ihtisas sahasına ait hususî mes'elelerin tetkiki için bir takım istatistik malûmatı cemetmek istediği takdirde umum müdürlüğün mütaleasını almağa mecbur değildir. Fakat bu suretle toplanan malumat bilâhare ancak umum müdürlüğün muvafakatile neşrolunabilir.

C - Aynen kabul edilmiştir.

her hangi bir sahada istatistik anketleri icrasına memur edebilir. Bu anketler bir vekâletin ihtisası sahasına giren işlere müteallik bulunduğu takdirde keyfiyet İcra Vekilleri Heyeti kararına iktiran etmek lâzımdır.

MADDE 5 — Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, muhaceret gibi nüfus hareketleri istatistikleri, nüfus idareleri, İskân Umum Müdürlüğü ve hali medenî memurları da birlikte çalışarak, İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve neşredilir.

MADDE 6 — Bir Vilâyet veya Umum Müdürlük tarafından yapılmakta olan her hangi bir istatistiğin tanzimini, İstatistik Umum Müdürlüğünün teklifi üzerine, işbu müdürlüğe tevdiâ İcra Vekilleri Heyeti salâhiyettardır .

Bu suretle istatistik Umum Müdürlüğüne nakil ve ilhak olunacak teşkilâtın tahsisat ve kadroları müteakip sene bütçesine ait olduğu daire bütçe ve kadrosundan istatistik Umum Müdürlüğü bütçe ve kadrosuna nakil ve ithal olunur.

ketlerine ait istatistikler, nüfus idareleri, İskân Umum Müdürlüğü ve hali medenî memurlarının yardımıile İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve neşredilir.

BEŞİNCİ MADDE — İstatistik Umum Müdürlüğünün teklifi üzerine vekâletler veya umum müdürlükler tarafından yapılmakta olan her hangi bir istatistiğin tanzimini, bu müdürlüğe tevdiâ İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.

Bu takdirde mevcut istatistik teşkilâtı ait olduğu daire ve bütçesindeki tahsisatı ile birlikte ertesi sene İstatistik Umum Müdürlüğü bütçe ve kadrosuna aynen veya tadilen naklolunur.

ALTINCI MADDE — Devlet daireleriyle hususî idare, şehremanetleri ve belediyeler ve bunlara bağlı diğer müesseseler tarafından İstatistik Umum Müdürlüğünün tasvibi olmaksızın hiç bir istatistik usulü tatbik ve yeni istatistik cetvelleri tanzim edilemez. İstatistiklerin neşri Umum Müdürlüğün tasvibine bağlıdır. Umum Müdürlük bu hususların takip ve mürakabesi ile mükelleftir.

Muayyen vade nihayetinde Umum müdürlük mütaleasını bildirmediği takdirde âlakadar Vekâlet serbesttir.

(C) Umum Müdürlük mü rakabe vazifesinin ifasında bil-hassa aşağıdaki noktalara dikkat edecektir.

1 - İstatistiklerin tanziminde tekerrüre meydan verilmemesi.

2 - Aynı mahiyette istatistikler için daima aynı usullerin takibi.

3 - Aynı mevzular üzerinde mütevaliyen yapılan istatistiklerin yekdiğerile mukayeseleri mümkün bulunmasının temini.

4 - Bilûmum dairele ve teşkilât ile resmî mahiyeti haiz müesseseler tarafından sarfedilen istatistik mesaisinin fennî üsullere istinadı ve her nevi hususî istatistiklerin, istatistik tanziminden maksut olan umumî gaye ve veçhaye tam bir mutabakat ile takibi.

MADDE 7 — Umum müdürlük her sene memleketin içtimai faaliyetini gösterir. Hulâsa cetvellerini havi bir (İstatistik yıllığı) neşredebektir. Bilûmum daireler ve teşkilât yılhğın tertibi için kendilerinde mevcut istatistikleri umum müdürlüğün tayin edeceği şekil ve tahdit eyliyeceği mühlet zarfında vermeye mecburdurlar.

MADDE 7 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7 — İstatistik
Umum Müdürlüğü kendisi tarafından yapılmıyan sair istatistikleri, münhasıran istatistik, fenni noktai nazardan, aşağıdaki şekilde mürakabe hakkını haizdir.

(A) - Her nevi istatistiklerin tanziminde halen mer'i bulunan bilûmum cetvel ve talimatnameler tasvip, tadil veya tebdil edilmek üzere, istatistik Umum müdürlüğüne tevdi edilecektir.

(B) — Halen mer'i olan istatistik usullerile cetvellerinde Umum Müdürlüğün tasvibi olmaksızın hiç bir tadilât yapılmayacaktır.

(C) İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından tasvip olunmaksızın hiç bir istatistik usulü tatbik, ve yeni istatistik cetvelleri tanzim edilemez.

YEDİNCİ MADDE — Aynı
mevzua ait istatistikler muhtelif dairelere taalluk eylediği takdirde bunun hangi daire tarafından tanzimi muvafık olacağını İstatistik Umum Müdürlüğü tayin eder.

MADDE 8 — Umum Müdürlüğün tertip edeceği sair istatistikler Başvekâletin müsaade ve tensibi nisbetinde tap ve neşredilecektir.

MADDE 9 — Umum müdürlük her sene dairenin faaliyeti hakkında Başvekâlete ve receği bir raporda bilhassa istatistik teşkilâtının merkezileştirilmesi ile bu hususta yekdiğerini

MADDE 8— Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9— Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9 — Aynen kabul edilmiştir.

(D) İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından tasvip edilmeyen hiç bir istatistik neşredilemez.

(E) Umum Müdürlük mürakabe vazifesinin ifasında bilhassa aşağıdaki noktalara dikkat eder:

1 - Aynı mahiyette istatistikler için daima Umum Müdürlükçe tasvip edilmiş olan usullerin takibi.

2 - Aynı mevzular üzerinde mütevaliyen yapılan istatistiklerin yekdiğerleriyle mukayeseleri mümkün bulunmasının temini.

3 - Bilûmum daireler ve teşkilât ile resmî mahiyeti haiz müesseseler tarafından sarfedilen istatistik mesaisinin daima aynı usullere istinadı ve her nevi hususî istatistiklerin istatistik tanziminden maksut olan umum gayeye tam bir mutabakat ile takibi.

(F) - Aynı istatistik muhtelif dairelere taallûk eylediği takdirde hangi daire tarafından tanzimi muvafık olacağını İstatistik Umum Müdürlüğü tayin eder.

MADDE 8 — Umum müdürlük her sene memleketin hal ve faaliyetini gösterir hülâsa cetvellerini havi bir (istatistik yıllığı) neşreder. Bilûmum daireler ve teşkilât, yıllığın tertibi için kendilerine mevcut istatistikleri, umum müdürlüğün tayin eyliyeceği şekil ve tahdit edeceği mühlet zarfında vermeğe mecburdurlar.

MADDE 9 — Umum müdürlüğün tertip edeceği sair istatistikler, Başvekâletin müsaadesi ve tensibi nisbetinde tabı ve neşredilir.

SEKİZİNCİ MADDE—Umum Müdürlük her sene memleketin hal ve faaliyetini gösterir hulasa cetvellerini havi bir (İstatistik Yıllığı) neşreder.

DOKUZUNCU MADDE — İstatistik Umum Müdürlüğü her sene istatistik faaliyeti hakkında Başvekâlete bir rapor verir. Bu raporda bilhassa istatistik teşkilât ve faaliyet-

takiben ittihaz olunabilecek tedbirleri ve umum müdürlüğün sair daireler ile olan irtibatını izah edecektir.

İkinci fasıl

İstatistik Umum Müdürlüğünün teşkilâtı

MADDE 10 — İstatistik Umum Müdürü Başvekil tarafından nasp ve tayin edilir. Umum müdür dairenin faaliyetinden mes'uldür. Dairenin mesaisini tanzim ile memurları idare ve daireyi haricte temsil eyler.

MADDE 11 — Umum müdür istatistiklerin murakabesi ile tanzimine muktazi malûmat ve vesikaları istihsal için bilumum daireler ile doğrudan doğruya muhabere eyler.

Umum müdür istatistik vesikalarının mübadelesi veya direye müfit istatistikleri cem için Ecnebi istatistik daireleriyle muhabereye salâhiyettardır. Bu kabîl muhaberat icrasından evvel Başvekilin tasvibine arz olunur.

MADDE 12 — Umum müdürlükte bilhassa muh'elif vekâletler mümessillerinden ve istatistik hususunda salâhiyet-

MADDE 10 — İstatistik Umum Müdürü Başvekilin inhası üzerine Reisicumhur tarafından nasp ve tayin olunur. Umum müdür dairesinin faaliyetinden mes'uldür. Dairenin memur larını idare ve mesaisini tanzim eder.

MADDE 11 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12 — Umumî tahrir ve bu gibi mühim istatistikler hakkında mütaleası alınmak üzere umum müdürlükte

İkinci fasıl

İstatistik Umum Müdürlüğünün teşkilâtı

MADDE 10 — İstatistik Umum Müdürü Başvekâletçe tayin ve memuriyeti Reisicumhur tarafından tasdik olunur. Umum müdür dairenin faaliyetinden mes'uldür. Dairenin mesaisini tanzim eder.

MADDE 11 — Umum müdür istatistiklerin murakabesi ile tanzimine mukatazi malûmat ve vesikaları istihsal için bilumum vekâletler, vilâyetler ve müesseselerle doğrudan doğruya muhabere eder.

Umum müdür istatistik vesikalarının mübadelesi veya daireye müfit istatistiklerin cemi için ecnebi istatistik daireleri ile muhabereye salâhiyettardır. Bu kabîl muhaberat icrasından evvel Başvekilin tasvibine arz olunur.

MADDE 12 — Umum müdürlükte bilhassa vekâletler mümessillerinden ve istatistik hususunda salâhiyettar kimse-

lerinin toplanup birleştirilmesi hakkında ittihazı icap eden tetbirleri ve Umum Müdürlüğün sair dairelerle olan münasebet ve irtibatını izah eder.

MADDE 10 — İstatistik Umum Müdürlüğü her sene dairenin faaliyeti hakkında Başvekâlete vereceği raporda bilhassa istatistik teşkilâtının merkezileşmesile bu hususta yekdigelerini takiben ittihaz olunabilecek tedbirleri ve umum müdürlüğün sair dairelerle olan irtibatını izah eder.

MADDE 11 — Umum müdür istatistiklerin mürakabesile tanzimine muktazi malumat ve vesikaları istihsal için bilumum dairelerle doğrudan doğruya muhabere eder. Umum müdür istatistik vesikalarının mübadelesi veya daireye müfit istatistiklerin cem'i ve istatistik terakkiyatının takibi gibi maksatlarla ecnebî istatistik idareleri ile muhabereye salâhiyettardır. Bu kabil muhaberatın esası icrasından evvel Başvekilin tasvibine arz olunur.

MADDE 12 — Bilhassa umumî tahrirlerle büyük anketlere ait programların tertibinde, alâkadar dairelerin mümessil-

ONUNCU MADDE — Umum Müdürlük istatistiklerin tanzim ve mürakabesi hususunda iktiza eden malûmat ve vesikaları almak için resmî ve hususî bilumum daire ve müesseselerle doğrudan doğruya muhabere eder. Umum Müdür munhasıran istatistik vesikalarının mübadelesi, Umum Müdürlüğe müfit olacak istatistiklerin cemî ve istatistik terakkiyatının takibi için icabında ecnebî istatistik idareleri ile muhabereye salâhiyetlidir.

Bu kabil muhaberele ile, istatistiklerin neşri ve neşredilmemiş istatistikler hakkında her nevi beyanat Başvekâletin iznine bağlıdır.

ON BİRİNCİ MADDE — Umumî tahrirlerle büyük anketlere ait programların tertibinde alâkadar dairelerin mümessillerinden mürekkep bir heyetin mütaleası alınır.

ON İKİNCİ MADDE — Altıncı maddede zikredilen daire ve müesseseler, kendilerinde mevcut olup İstatistik Umum

tar kimselerden mürekkep bir (istişarî istatistik komisyonu) teşkil olunabilecektir .

Komisyon istatistikler hakkında mutalea itasına davet edilebilir . Komisyonun sureti teşkili İcra Vekilleri kararile tespit edilecektir .

Üçüncü fasıl
Umumî hükümler

MADDE 13 — Bilumum vekâletler ve umum müdürlükler kendilerinde mevcut olup İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından talebedilen istatistik malûmatını vermeğe mecburdurlar .

İstatistik Umum Müdürlüğüne verilecek askerî malûmatı Büyük Erkâm Harbiye Reisliği tespit eder .

MADDE 14 — Umum müdürlük lüzüm göreceği istatistiklerin tanzimi için alâkadar vekâletlerin muvafakatile bu husustaki malûmata malik bulunan veya bu istatistikleri tanzim edebilecek olan vekâlet memurlarının yardımını talep edebilir .

Bu kabil istatistiklerin tanzimi lüzümü İcra Vekilleri Heyetince takarrür ettirilmiş

İcra Vekilleri Heyeti kararile muhtelif vekâletlerin istatistik hususunda salâhiyettar mümessillerinden mürekkep (İstişarî istatistik komisyonu) teşkil olunur . komisyon istatistikler hakkında mutalea itasına davet edilebilir . Komisyonun sureti teşkili İcra Vekilleri kararile tespit edilir .

MADDE 13 — Bilûmum vekâletler kendilerinde mevcut olup istatistik Umum Müdür lüğü tarafından talebedilen istatistika ait malumatı vermeğe mecburdurlar .

İstatistik Umum Müdürlüğüne verilecek askerî malûmatı Büyük Erkâm Harbiye reisliği tespit eder .

MADDE 14 — Aynen kabul edilmiştir .

lerden mürekkep (istişarî istatistik komisyonları) teşkil olunabilecektir .

Komisyon istatistikler hakkında mutalea itasına davet edilebilir . Komisyonun sureti teşkili İcra Vekilleri kararile tespit edilecektir .

Üçüncü fasıl
Umumî hükümler

MADDE 13 — Bilûmum Vekâletler ve Umum Müdürlükler kendilerinde mevcut olup istatistik Umum Müdürlüğü tarafından talep edilen malûmatı vermeğe mecburdur .

İstatistik Umum Müdürlüğüne verilecek askerî malûmatı Büyük Erkâm Harbiye Reisliği tespit eder . Emniyeti Umumiye Müdürlüğünden talep olunacak malûmatın itası Dahiliye Vekilinin muvafakatine bağlıdır .

MADDE 14 — Umum Müdürlüğün lüzüm göreceği İstatistiklerin tanzimi için alâkadar Vekâletlerin muvafakatile bu husustaki malûmata malik bulunan veya bu istatistikleri tanzim edebilecek olan Vekâlet memurlarının yardımını talep ederler .

lerinden mürekkep bir heyetin mütaleası alınabilir.

MADDE 13 — Bilûmum vekâletler ve umum müdürlükler kendilerinde mevcut olup İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından talep edilen istatistik malûmatını vermeğe mecburdur.

Her hanğı bir vekâlet veya Umum Müdürlük istenilen malûmatın cemi veya itasını mahzurlu veya imkânsız gördüğü takdirde keyfiyeti Başvekâlete bildirir.

İstatistik Umum Müdürlüğünün talebine cevap verilip verilmeyeceğinin tayini Başvekâlete aittir.

İstatistik Umum Müdürlüğüne verilecek askerî malûmatı Büyük Erkâm Harbiye Reisliği tespit eder.

MADDE 14 — Bilûmum idarei hususiyeler, belediyeler ve şehremanetleri dahi Umum Müdürlüğün talep eyleyeceği istatistik vesikalarını muayyen vade ve şekilde sahih olarak vermeğe mecburdurlar. Bu mecburiyet inhisarlar, ticaret, sanayi ve ziraat odaları, bor salar imtiyazlı şirketler şimendiferler, tramvay, elektirik, gaz ve saire idareleri gibi müesse-

Müdürlüğü tarafından talep edilen istatistik malûmatını umum müdürlüğün tayin eyleyeceği şekil ve mühlet daire-sinde sahih olarak vermeğe mecburdurlar.

Bir daire istenilen malûmatın verilmesini mahzurlu görüdüğü takdirde keyfiyeti Başvekil halleder.

Ancak İstatistik Umum Müdürlüğüne verilebilecek askerî malûmatı Büyük Erkâm Harbiye Reisliği tespit eder.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — İmtiyazlı, imtiyazsız şirketlerle diğher her nevi müesseseler ve bilûmum şahıslar kendilerinde mevcut istatistik malûmatını on ikinci madde mucibince sahih olarak vermeğe mecburdurlar.

İstatistik Umum Müdürlüğü, verilen malûmatın sahih olduğundan şüphelendiği takdirde işin mahrem cihetine şamil olmamak üzere bunlardan kanaat verici tafsilât istiyebilir.

ON DÜRDÜNCÜ MADDE — Umum Müdürlük tanzimine lüzüm göreceği istatistikler için malûmat ve ehliyeti haiz bulunmak şartile alâkadar daire memurlarının yardımını talep edebilir. Alâkadar daire bu talebe muvafakat etmediği takdirde keyfiyet İcra Vekilleri Heyeti kararıle hallolunur.

olduğu takdirde alâkadar vekâletin muvafakatını istihsal zarureti yoktur.

MADDE 15 — Bilûmum idarei hususiyeler, belediyeler ve şehremanetleri dahi umum müdürlüğün talep eyliyeceği istatistik vesikalarını muayyen vade ve şekilde vermeğe mecburdurlar.

Bu mecburiyet, inhisarlar, ticaret odaları, imtiyazlı şirketler, Şimendifer, tramvay, elektirik, gaz, su ilâh İdareleri gibi müesseselere de şamildir.

MADDE 16 — İcra Vekilleri Heyeti vilâyet merkezlerinde istatistik kalemleri tesisine karar verebilir.

Bu istatistik kalemleri İdarei Hususiyeye mensup ve umum müdürlüğün murakabesi tahtında vilâyete ait istatistikleri tanzime memur olmakla beraber umum müdürlüğün mıntaka şubeleri addolunurlar ve umum müdürlük tarafından kaza ve vilâyetlerden talep edilecek istatistiklerin tanzimine mecburdurlar.

Meclisi Umumiler istatistik kaleminin ihdası hakkında İcra Vekilleri Heyetince verilecek kararı bilmüzakere müteakip senede kalemin tesis ve idaresine muktazi tahsisatı bütçelerine ilâve edeceklerdir.

MADDE 17 — Vilâyetlerde tesis edilecek istatistik kalemleri memurlarının yetiştirilmesi ve sureti umumiyede Devlet istatistikleri için memur yetiştirmek üzere umum müdürlük nazarı ve ameli İstatistik kursları tertip edebilecektir. Bu kursların ne suretle tertip oluna-

MADDE 15 — Bilûmum idarei hususiyeler, belediyeler ve şehremanetleri dahi umum müdürlüğün talep eyliyeceği istatistik malûmatını muayyen vade ve şekilde vermeğe mecburdurlar.

Bu mecburiyet inhisarlar, ticaret odaları imtiyazlı şirketler şimendifer, tramavay, elektrik gaz, su , v. s. idareleri gibi müesseselere de şamildir .

MADDE 16— İcra Vekilleri Heyeti vilâyet merkezlerinde istatistik kalemleri tesisine karar verebilir.

Bu istatistik kalemleri idarei hususiyeye mensup ve umum müdürlüğün murakabesi tahtında vilâyete ait istatistikleri tanzime memur olmakla beraber umum müdürlüğün mıntaka şubeleri addolunurlar ve umum müdürlük tarafından kaza ve vilâyetlerden talep edilecek istatistiklerin tanzimine mecburdurlar.

Meclisi umumiler istatistik kaleminin ihdası hakkında İcra Vekilleri Heyetince verilecek karara tevfikana müteakip senede kalemin tesis ve idaresine muktazi tahsisatı bütçelerine ilâve ederler.

MADDE 17 — Vilâyetlerde tesis edilecek istatistik kalemleri memurlarının yetiştirilmesi ve sureti umumiyede Devlet istatistikleri için memur yetiştirmek üzere Umum müdürlük nazarı ve ameli istatistik kursları tertip edebilir. Bu kursların ne suretle tertip olunacağı

MADDE 15 — Bilûmum idarei hususiyeler, belediyeler ve şehremanetleri dahi umum müdürlüğün talep eyleyeceği İstatistik malûmatını muayyen vade ve şekilde vermeğe mecburdurlar. Bu mecburiyet inhisarlar, ticaret odaları, imtiyazlı şirketler, şimendifer, tramvay, elektirik, gaz, su v. s. İdareleri gibi müesseselere de şamildir.

MADDE 16 — İcra Vekilleri Heyeti vilâyet merkezlerinde istatistik kalemleri tesisine karar verebilir.

MADDE 17 — Vilâyetlerde tesis edilecek istatistik kalemleri memurlarının yetiştirilmesi ve sureti umumiyede Devlet istatistikleri için memur yetiştirmek üzere Umum Müdürlük nazarı ve ameli istatistik kursları tertip edebilir. Bu kursların ne suretle tertipolu-

selerle, her nevi şirketlere ve ailelümum şahıslara dahi samildir.

MADDE 15 — Umum Müdürlük lüzum göreceği istatistiklerin tanzimi için alakadar vekâletlerin muvafakatile, bu husustaki malûmata vakıf bulunan veya bu istatistikleri tanzim edebilecek olan vekâlet veya Umum Müdürlükler memurlarının yardımını talep edebilir.

Bu kabil istatistiklerin tanzimi lüzumunu İcra Vekilleri Heyetince takarrür ettirilmiş olduğu takdirde ait olduğu daire, memurları gönderir.

MADDE 16 — Başvekâlet lüzum görülen umumî tahrirlerin ve büyük anketlerin icrası için, alâkadar vekâletin inzamını muvafakatile kavanin ve nizamını idariyeye tevfikeyen gerek devairi Devlet, idarei mahaliye ve hususiye, ve belediyeler, memurin ve müstahdemlerini ve gerek eşhası sairiyi tanzif etmek salâhiyetini haizdir.

MADDE 17 — Ferdî ve hususî bir mahiyeti haiz bulunan istatistik malûmatının mektumiyeti tahtı temindedir ve istatistik dairesi; bunları neşir ve ifşa etmekten memnudur. İşbu malûmatı cem ve tertip ile meşğul memurin ve müstahdemlerin dahi bu hususta kat'i

ON BEŞİNCİ MADDE — Umumî tahrirlerle büyük anketlerin icrası için, resmî daire ve müesseselerin memur ve müstahdemlerinden lüzum görülecekler İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tanzif olunur.

ON ALTINCI MADDE — Umum müdürlük istihsal olunan istatistik malûmatından ferdî ve hususî bir mahiyeti haiz bulunanları neşir ve ifşa etmekten memnudur. Bu malûmatı cem ve tertip ile meşğul memur ve müstahdemler dahi kat'i bir ketumiyet göstermeğe mecburdurlar.

ON YEDİNCİ MADDE — İstatistik için memur yetiştirmek üzere umum müdürlük nazarı ve ameli istatistik kursları tertip edebilir.

Bu kursların ne suretle tertip olunacağı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılır.

cağı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılır.

MADDE 18 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 19 — Bu kanunun icrasına Başvekil memurdur.

16 - I - 929

Bş. V. Ad. V. M. M. V.
İsmet M. Esat M. Abdülhalik

Da. V. Ha. V.
Ş. Kaya Dr. T. RüştüŞ.

Mal. V. Mf. V. Na. V.
Ş. Saracoğlu İsmet Recep

İk. V. S. İ. M. V.
M. Rahmi Dr. Refik

İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılır.

— HÜKAM İZİNİ Vİ
ON BEKİNİ MADDE

MADDE 18 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19 — Aynen kabul edilmiştir.

nacağı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılır.

MADDE 18 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

bir kütumiyet göstermeğe mecburdurlar. Bu meyanda memurin ve müstahdeminin vazifeleri dolayısıyla ittila hasıl edecekleri her nevi ticarî ve sınaî malûmat dahi dahildir.

MADDE 18 — İcra Vekilleri Heyeti vilâyet merkezlerinde istatistik kalemleri tesisine karar verebilir.

MADDE 19 — Vilâyetlerde tesis edilecek istatistik kalemleri memurlarının yetiştirilmesi ve sureti umumiyede Devlet istatistikleri için memur yetiştirmek üzere Umum Müdürlük nazari ve ameli istatistik kursları tertip edebilir.

Bu kursların ne suretle tertip olunacağı İcra Vekilleri Heyetine kararlaştırılır.

MADDE 20 — İşbu kanunla matlup hidematın ifasında ihmâl ve terahisi görülen memurin ve müstahdeminin ceza kanununun 230 uncu maddesine tevfikân tecziye olunur.

İstatistik malûmatını veya eşhasa ve onların malûmatı hususiyelerine ait malûmatı ifşa eden İstatistik Umum Müdürlüğü ve sair devair memurin ve müstahdemini (50) liradan (300) liraya kadar ağır cezayı

ONSEKİZİNCİ MADDE — İşbu kanunda muayyen hizmetlerin ifasında ihmâl ve terahisi görülen memur ve müstahdemler ceza kanununun ikiyüzotuzuncu maddesine göre cezalandırılır.

İstatistik malûmatının veya eşhasa ve onların hususî muamelelerine ait malûmatı ifşa eden memur ve müstahdemler elli liradan üçyüz liraya kadar ağır para cezası ve tekerrürü halinde onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezasile cezalandırılırlar ve bu hususta tevellüt edecek zarar ve ziyan dahi tazmin ettirilir.

ONDOKUZUNCU MADDE — Onüçüncü madde mucibince istenilen malûmatı muayyen müddet içinde mazeret olmaksızın vermiyen şahıslarla şirket ve müesseselerin müdür veya mümessilleri beş liradan yirmi beş liraya kadar hafif para cezası ve iki aya kadar hafif hapis cezasile cezalandırılır. Tekerrüründe işbu cezalar iki kat olarak verilir.

YİRMİNCİ MADDE — 25 haziran 1927 tarih ve 1153 numaralı istatistik kanunu mülğadır.

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

nakti ve tekerrürü halinde on beş günden iki aya kadar hafif hapis cezasile tecziye olunur ve bu hnsusta tevellüt edecek zarar ve ziyan dahi tazmin ettirilir.

MADDE 21 — 14 ve 15-inci maddeler veçhile istenilen malûmatı tayin edilen müddet içinde mazereti olmaksızın ita etmiyen eşhas ile yerl ve ecnebî şirketler ve müesseselerin müdür veya mümessilleri (5) liradan (25) liraya kadar hafif cezayı nakti ve iki aya kadar hafif hapis cezasile cezalandırılır.

Tekerrüründe işbu cezalar iki kat olarak verilir.

MADDE 22 — 25 haziran 1927 tarih ve 1153 numaralı istatistik kanunu mülğadır.

MADDE 23 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 24 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri memurdur.

YİRMİBİRİNCİ MADDE —

Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

YİRMİKİNCİ MADDE —

Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MUVAKKAT MADDE —

Altıncı maddede yazılı daire müesseseler halen mevcut bulunan istatistik cetvel ve talimatnamelerini tasvip veya tepdil olunmak üzere İstatistik Umum Müdürlüğüne tevdi edecekler ve umum müdürlüğün muvafakati alınmadan bunlarda hiç bir tadil yapmıyacaklardır.

